

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.9.2007
KOM(2007) 531 endelig

2007/0198 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om ændring af forordning (EF) nr. 1228/2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

BEGRUNDELSE

El og gas har afgørende betydning for velfærden i Europa. Uden et effektivt europæisk el- og gasmarked med konkurrence må borgerne i Europa betale alt for høje priser for at få dækket nogle af deres mest grundlæggende daglige behov. El- og gasmarkedet er også afgørende for Europas konkurrenceevne, eftersom energi er en vigtig faktor i europæisk erhvervsliv.

Et effektivt el- og gasmarked er også en forudsætning for at løse klimaproblemerne. Kun med et velfungerende marked kan der udvikles effektivt fungerende emissionshandelsmekanismer og en vedvarende energibranche, der kan realisere Det Europæiske Råds ambitiøse målsætning om, at 20 % af EU's energiforsyninger skal komme fra vedvarende energikilder i 2020.

Endelig er et el- og gasmarked med selskaber, der konkurrerer på EU-plan, afgørende for sikkerheden i EU's energiforsyninger, eftersom kun et marked, der omfatter hele EU og er præget af konkurrence, afgiver de rette investeringssignaler, tilbyder alle potentielle investorer rimelige adgangsforhold til nettet og giver både netoperatører og energiproducenter virkningsfulde incitamenter til at investere de milliarder af euro, som der bliver behov for i EU over de kommende to tiår.

Liberaliseringen af el- og gasmarkedet blev sat i gang for omkring ti år siden. Gennem disse ti år har mange borgere i EU fået gavn af friere valgmuligheder og mere konkurrence, samtidig med at servicen og forsyningssikkerheden er blevet bedre. Imidlertid viser en vurdering, som Kommissionen og energimyndighederne i Europa har foretaget, at udviklingen af markeder med virkelig konkurrence endnu langt fra er fuldført. I praksis har alt for få af borgerne og virksomhederne i EU forskellige leverandører at vælge imellem. Fraværet af et ægte indre marked skyldes fragmentering langs nationale grænser, en høj grad af vertikal integration og en stærk koncentration på markedet.

Siden de nuværende direktiver for el og gas trådte i kraft i juli 2003, har Kommissionen løbende overvåget, hvordan de er blevet gennemført, og hvilke virkninger de har haft på markedet, og den har jævnlig været i kontakt med alle berørte parter. Kommissionen har bl.a. offentliggjort og årlig benchmarking-rapport om gennemførelsen af det indre marked for el og gas. Den har tilrettelagt reguleringsfora for elektricitet i Firenze og for gas i Madrid, hvor ministerier, nationale regulerende myndigheder, Kommissionen, transmissionssystemoperatører, leverandører, forhandlere, forbrugere, fagforeninger, netbrugere og elbørser har kunnet mødes jævnligt.

Ved udgangen af en af 2005 opfordrede Det Europæiske Råd på mødet i Hampton Court til, at der blev udformet en ægte europæisk energipolitik. Kommissionen reagerede på denne opfordring ved den 8. marts 2006 at udsende en grøn bog om tilrettelæggelse af en sammenhængende fælles europæisk energipolitik. Den offentlige høring indbragte 1 680 svar. Allerede i 2005 iværksatte Kommissionen en undersøgelse af konkurrencen på gas- og elmarkederne. Den blev sat i gang som reaktion på henvendelser fra forbrugerside og fra nye markedsdeltagere i sektoren, som udtrykte utilfredshed med udviklingen på engrosmarkederne for gas og elektricitet og med forbrugernes begrænsede valgmuligheder. Den afsluttende rapport om undersøgelsen godkendte Kommissionen den 10. januar 2007 sammen med en omfattende buket af foranstaltninger, som skulle indgå i en ny energipolitik for Europa.

Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 med titlen "En energipolitik for Europa"¹ belyste, hvor vigtigt det er at færdigudvikle det indre marked for elektricitet og naturgas. Meddelelsen byggede på en omfattende rapport om det indre marked, på de endelige resultater af konkurrenceundersøgelsen af sektoren og på grundige gennemgange af situationen på de nationale el- og gasmarkeder. Sideløbende hermed har Kommissionen foretaget en konsekvensvurdering for at undersøge de strategiske muligheder for at færdigudvikle det indre gas- og elmarked. Konsekvensvurderingen omfattede også en høring af de berørte parter. Organisationer med rødder i 19 lande indsendte i alt 339 udfyldte spørgeskemaer. Dertil kom 73 spørgeskemaer fra organisationer, der ikke har tilknytning til noget bestemt land. Der blev holdt samtaler med yderligere 56 berørte parter, hovedsagelig selskaber, der kunne blive berørt af kravet om adskillelse af deres aktiver eller om øget gennemsigtighed.

Det Europæiske Råd opfordrede på mødet i foråret 2007 Kommissionen til yderligere foranstaltninger som f.eks.:

- effektiv udskillelse af forsynings- og produktionsvirksomhed fra driften af net
- yderligere harmonisering af de nationale energimyndigheders beføjelser og styrkelse af deres selvstændighed
- oprettelse af en uafhængig mekanisme for samarbejde mellem nationale regulerende myndigheder
- oprettelse af en mekanisme, som gør det muligt for transmissionssystemoperatører at samordne nettenes drift og sikkerhed bedre og at drive grænseoverskridende handel og grænseoverskridende net, og
- øget gennemsigtighed i forretningerne på energimarkedet.

Det Europæiske Råd understregede også behovet for at styrke forsyningsikkerheden og solidariteten mellem medlemsstaterne.

I sin beslutning om udsigterne for det indre gas- og elmarked, der blev vedtaget den 10. juli 2007, gav Europa-Parlamentet stærk politisk støtte til en fælles energipolitik og mente, at adskillelse på transmissionsniveauet var det mest effektive middel til at sikre infrastrukturinvesteringer på en ikke-diskriminerende måde, fair netadgang for nyttilkomne virksomheder og markedsgennemsigtighed. Parlamentet understregede imidlertid, at der også var behov for andre foranstaltninger, og at forskellene mellem el- og gasmarkederne kunne kræve forskellige gennemførelsesordninger. Parlamentet opfordrede desuden til, at der blev etableret et bedre samarbejde i EU mellem de nationale regulerende myndigheder i en instans på EU-niveau som en måde, hvorpå man kunne fremme en mere europæisk metode til regulering af forholdene på tværs af grænserne.

Rådet af Europæiske Energiregulatorer (CEER) hilste Kommissionens meddelelse af 10. januar velkommen og bakkede kraftigt op om opfordringen til ny EU-lovgivning, som skal sætte projektet for et enhedsmarked for energi tilbage på sporet. Den 6. juni 2007 udsendte de europæiske energimyndigheder seks dokumenter, hvori de tager stilling til

---

¹ KOM(2007) 1.

hovedspørgsmålene i den nye energilovgivning. De tilsluttede sig især Kommissionens forslag om et styrket reguleringstilsyn på nationalt plan og i EU og om effektiv udskillelse af transmissionsnettene. De regulerende myndigheder anbefalede tydeligt, at ejendomsretlig udskillelse af transmissionen principielt bør være den model, der stilles krav om i den nye EU-lovgivning, og at dette bør være tilfældet både inden for elektricitet og gas.

Alle disse bidrag blev taget i betragtning under udarbejdelsen af de foreliggende forslag, der resumeres herunder.

1.   EFFEKTIV UDSKILLELSE AF FORSYNINGS- OG PRODUKTIONSVIRKSOMHED FRA DRIFTEN AF NET

1.1.   De nuværende bestemmelser om adskillelse er ikke nok til at sikre et velfungerende marked

Gældende lovgivning kræver, at netdriften er selskabsretligt og funktionelt adskilt fra forsynings- og produktionsvirksomhed. Medlemsstaterne har opfyldt dette krav ved at anvende forskellige organisationsstrukturer. Flere medlemsstater har oprettet et helt særskilt selskab til drift af nettet, mens andre har udskilt en juridisk enhed inden for et integreret selskab. Kravene om selskabsretlig og funktionel adskillelse har bidraget positivt til fremkomsten af konkurrence på elektricitets- og gasmarkedene i flere medlemsstater.

Erfaringerne har dog vist, at der opstår tre typer problemer, hvor transmissionssystemoperatøren er en juridisk enhed inden for et integreret selskab.

For det første kan transmissionssystemoperatøren give de tilknyttede selskaber en bedre behandling end konkurrerende tredjeparter. Ja, integrerede selskaber kan udnytte deres netanlæg til at gøre det vanskeligere for konkurrenter at komme til. Grunden hertil er, at selskabsretlig og funktionel adskillelse ikke løser den grundlæggende interessekonflikt i integrerede selskaber, som betyder, at forsynings- og produktionsinteresserne søger at maksimere deres salg og deres markedsandele, hvorimod netoperatøren har pligt til at tilbyde konkurrenter adgang uden forskelsbehandling. Denne iboende interessekonflikt er det næsten umuligt at kontrollere ved hjælp af reguleringstiltag, fordi transmissionssystemoperatørens uafhængighed inden for det integrerede selskab umuligt kan overvåges uden alt for byrdefuld og indgribende regulering.

For det andet giver de nuværende adskillelsesregler ingen sikkerhed for ikke-diskriminerende adgang til oplysninger, da der ikke findes noget effektivt middel til at forhindre transmissionssystemoperatører i at overlade markedsfølsomme oplysninger til den del af det integrerede selskab, der arbejder med produktion eller forsyning.

For det tredje forvrides incitamenterne til investeringer i et integreret selskab. Vertikalt integrerede netoperatører har ikke noget incitament til at udvikle nettet i markedets almene interesse, hvad der ville give bedre betingelser for nye investorer på produktions- eller forsyningsiden; de har tværtimod en naturlig interesse i at begrænse nye investeringer, der vil gavne konkurrenterne og føre til ny konkurrence på det gamle monopolselskabs "hjemmemarked". Investeringsbeslutninger, der træffes af vertikalt integrerede selskaber, vil snarere tage hensyn til de tilknyttede forsyningsfirmaer behov. Sådanne selskaber synes i særlig grad at være utilbøjelige til at udvide sammenkoblingerne eller kapaciteten for

gasimport og dermed styrke konkurrencen på det gamle monopolselskabs hjemmemarked, og det skader det indre marked.

Kort sagt: et selskab, der forbliver vertikalt integreret, har en naturlig tilskyndelse til både at underinvestere i nye net (af frygt for, at sådanne investeringer kunne hjælpe konkurrenterne til at trives på "dets" hjemmemarked) og - overalt hvor det muligt - at give sine egne salgsvirksomheder en fortrinsstilling, hvor det gælder adgang til nettet. Det skader EU's konkurrenceevne og forsyningssikkerhed og lægger hindringer i vejen for realiseringen af EU's mål på områderne klimaændringer og miljø.

Dette fremgår af investeringstal fra de senere år: Vertikalt integrerede selskaber har f.eks. geninvesteret langt mindre af deres provenu fra overbelastningsafgifter ved grænseoverskridende kapacitetsproblemer i nye sammenkoblingslinjer end fuldt udskilte operatører. En effektiv adskillelse vil gøre op med denne form for forvredne investeringsincitament, som er typiske for vertikalt integrerede transmissionssystemoperatører. Dermed vil også forsyningssikkerheden blive forbedret. Kommissionen har bemærket, at en effektiv udskillelse af transmissionssystemoperatører fremmer disse investeringsaktivitet. De pågældende medlemsstater har efterfølgende tiltrukket nye infrastrukturinvestorer, som f.eks. bygger terminaler til flydende naturgas (LNG).

Også prisen på elektricitet på forskellige markeder har i de senere år vist, hvilket udbytte ejendomsretlig adskillelse giver: I de seneste ti år har vertikalt integrerede selskaber hævet priserne mere og opretholdt højere priser end fuldt udskilte selskaber.

1.2. Det viser tydeligt, at udskillelsen af transmissionssystemoperatører må gøres mere effektiv

På dette punkt viser det foreliggende forslag klart, at Kommissionen foretrækker ejendomsretlig adskillelse. I praksis betyder det, at medlemsstaterne må sørge for, at den samme person eller de samme personer ikke kan kontrollere en forsyningsvirksomhed og samtidig besidde nogen interesse i eller udøve nogen rettigheder over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem. Denne bestemmelse gælder også omvendt: kontrol over en transmissionssystemoperatør udelukker muligheden for at besidde interesser i eller udøve rettigheder over for et forsyningselskab.

Med denne formulering giver reglen mulighed for, at den samme investor, eksempelvis en pensionsfond, har ikke-kontrollerende mindretalsinteresser i både en transmissionssystemoperatør og et forsyningselskab. En sådan minoritetsaktionær må dog ikke have blokerende rettigheder i begge virksomheder og må heller ikke udpege medlemmer af deres ledelser; ingen kan heller være medlem af ledende organer i begge virksomheder. En sådan tydelig ejendomsretlig adskillelse mellem transmissionssystemoperatører og forsyningsvirksomheder er den mest effektive og stabile måde at sikre udskillelsen af transmissionsnettet på, og dermed løse den iboende interessekonflikt.

Til gennemførelse af denne mulighed kan medlemsstaterne vælge følgende ordning, som kan være med til at beskytte interesserne hos aktionærer i vertikalt integrerede selskaber. Det vertikalt integrerede selskabs aktier kan deles op mellem på den ene side aktier i det selskab, der ejer transmissionssystemet, og på den anden aktier i forsyningsvirksomhederne. Derefter kan disse aktier tildeles aktionærerne i det tidligere vertikalt integrerede selskab.

Selvom Kommissionen mener, at ejendomsretlig adskillelse må være at foretrække, stiller den dog et alternativ til rådighed for de medlemsstater, der måtte vælge det. Denne mulighed må imidlertid yde den samme sikkerhed for, at den pågældende netorganisation handler uafhængigt, og de samme incitamenter for den til at investere i ny infrastruktur, der kan gavne konkurrenter. I denne mulighed, der er en afvigelse fra grundprincippet om ejendomsretlig adskillelse, kaldes netorganisationen "uafhængig systemoperatør". På den måde får vertikalt integrerede selskaber mulighed for at bevare ejendomsretten til deres netanlæg, men det er en forudsætning, at selve transmissionsnettet ledes af en uafhængig systemoperatør - en virksomhed eller enhed, der er helt adskilt fra det vertikalt integrerede selskab; den uafhængige systemoperatør varetager alle en netoperatørs opgaver. For at sikre, at operatøren vedvarende vil handle i fuld uafhængighed af det vertikalt integrerede selskab, må der opstilles regler og indføres løbende myndighedstilsyn.

I nogle tilfælde kan vertikalt integrerede selskaber blive tvunget til at afhænde nogle af deres aktiver, særlig deres transmissionsnet, eller overdrage driften af sådanne aktiver til en tredjepart for at kunne efterleve de foreslåede krav til effektiv adskillelse. Der synes dog ikke at findes noget tredje alternativ til de foreslåede muligheder, hvis vi skal sikre, at transmissionssystemoperatørerne bliver helt uafhængige.

De to muligheder finder anvendelse på samme måde i el- og gassektoren. Selv om Kommissionen er klar over, at udviklingen hen imod ejendomsretlig adskillelse i almindelighed er kommet længere i elsektoren i EU, har den ikke fundet overbevisende argumenter for, at de to sektorer bør behandles forskelligt. Den grundlæggende interessekonflikt mellem forsynings- og produktionsaktiviteter på den ene side og drift og udvikling af nettet på den anden findes i lige grad i begge sektorer. Desuden er det ikke ejerskab til nettet, der er nøglen til langsigtede forsyningsaftaler med gasproducenter højere oppe i forsyningskæden, men derimod det, at der er et stærkt kundegrundlag. EU vil utvivlsomt fortsat være et yderst attraktivt marked for gasforsyning uanset ejerstrukturen i køberselskaberne, som kan konkurrere på lige fod om gassen, når først de er effektivt udskilt. Kommissionen er også klar over, at gastransport i modsætning til eltransmission indebærer, at gasmolekylerne bevæger sig fysisk gennem rørledningerne. Transmissionssystemoperatøren har derfor større kontrol over strømmenes retning og kapacitetsudnyttelsen i systemet. Det betyder, at det er mindst ligeså vigtigt at udskille gasnettene effektivt som at udskille elnettene.

Men for at tilskynde forsynings- og produktionsselskaber til at investere i ny energiinfrastruktur har vi i dette forslag medtaget en mulighed for at fritage opførelse af nye infrastrukturanlæg midlertidigt for kravet om ejendomsretlig adskillelse. Undtagelsen vil blive gjort i enkelttilfælde under hensyntagen til økonomien i den nye investering, målene for det indre marked og målene for forsyningsikkerheden.

I overensstemmelse med EF-traktatens artikel 295 skal reglerne anvendes på samme måde over for offentligt og privat ejede selskaber. Det betyder, at ingen person eller gruppe af personer, uanset om de henhører under den offentlige eller den private sektor, hverken alene eller i fællesskab må påvirke sammensætningen af bestyrelser, stemmeafgivningen eller beslutningsprocesserne, hverken hos transmissionssystemoperatører eller hos forsynings- eller produktionsselskaber. På den måde sikres en offentligt ejet transmissionssystemoperatørs uafhængighed, selvom forsynings- og produktionsvirksomheden foregår i offentligt regi. Det foreslås således ikke, at statsejede selskaber skal sælge deres net til et privatejet selskab. For eksempel kan en offentlig organisation eller staten opfylde dette krav ved at overføre rettighederne (som er det, der giver "indflydelse") til en anden offentligt eller privat ejet

juridisk person. Det vigtige er, at den berørte medlemsstat i alle tilfælde, hvor der gennemføres adskillelse, må påvise, at resultaterne af effektive i praksis, og at selskaberne drives helt uafhængigt af hinanden, således at der bliver lige arbejdsvilkår over hele EU.

Til slut skal det bemærkes, at bestemmelserne om ejendomsretlig udskillelse af transmissionsnet ikke finder anvendelse i medlemsstater, der ingen transmissionsnet har for gas eller elektricitet, men kun distributionsnet.

1.3. Forhold vedrørende tredjelande

Det foreliggende forslag kræver, at transmissionssystemoperatører adskilles effektivt fra forsynings- og produktionsvirksomhed, ikke kun på nationalt plan, men i hele EU. Det betyder specifikt, at forsynings- eller produktionsselskaber, der arbejder et sted i EU, i ikke må eje eller drive et transmissionssystem i nogen medlemsstat. Det krav gælder i lige grad for EU- og ikke-EU-selskaber.

Lovpakken indeholder beskyttelsesklausuler, der skal sikre, at selskaber fra tredjelande, som ønsker at erhverve en betydelig interesse i eller ligefrem kontrol over et energinet i EU, påviseligt og utvetydigt skal opfylde de samme krav om adskillelse, som EU-selskaber. Kommissionen kan gribe ind, hvis en køber ikke kan påvise sin både direkte og indirekte uafhængighed af forsynings- og produktionsvirksomhed.

Velfungerende markeder og energinet er afgørende for økonomiens konkurrenceevne og for borgernes velstand. Målet for det foreliggende forslag er at fremme konkurrencen på de europæiske energimarkeder og deres evne til at fungere efter hensigten. På denne baggrund er det - uden at det må gå ud over Fællesskabets internationale forpligtelser - uomgængeligt nødvendigt at sikre, at alle økonomiske operatører på de europæiske energimarkeder følger og handler i overensstemmelse med markedsinvestorprincippet. Kommissionen foreslår derfor en bestemmelse om, at personer og selskaber fra tredjelande ikke må erhverve kontrollen med et transmissionssystem eller en transmissionssystemoperatør i Fællesskabet, medmindre det tillades i en aftale mellem EU og det pågældende tredjeland. Formålet hermed er at sikre, at selskaber fra tredjelande følger både ånden og bogstaven i de regler, der også gælder for EU-baserede virksomheder - ikke at diskriminere mod dem. Endelig vil Kommissionen også hurtigt foretage en grundig gennemgang af de bredere aspekter af EU's eksterne energipolitik, og resultaterne af denne gennemgang vil blive lagt frem for offentligheden.

Sammenfattende om det vigtige spørgsmål om adskillelse skal det noteres, at de her foreliggende forslag til effektiv adskillelse er et nødvendigt og afgørende skridt frem mod integrationen i et marked, der omfatter hele EU. De kan i sidste ende bidrage til, at der opstår overnationale transmissionssystemoperatører, fordi operatørerne ikke længere holdes tilbage af gensidig mistro. På den anden side er det sandsynligt, at hvis der skulle opstå overnationale transmissionssystemoperatører, uden at der var sikkerhed for deres fulde uafhængighed, ville konkurrencen mellem tilknyttede forsynings- og produktionsselskaber blive svækket på grund af risikoen for hemmelige forståelser. Uden effektiv adskillelse ville den form for samarbejde derfor give anledning til bekymring for konkurrencen. Det skal bemærkes, at de foreliggende forslag indeholder flere yderligere foranstaltninger, hvis formål er at fremme markedsintegrationen i EU, herunder blandt andet forslag til forbedret samarbejde mellem transmissionssystemoperatører.

2. STØRRE BEFØJELSER OG UAFHÆNGIGHED TIL DE NATIONALE MYNDIGHEDER

2.1. Stærkere nationalt myndighedstilsyn med el- og gasmarkedet

De eksisterende direktiver for elektricitet og gas foreskriver, at medlemsstaterne skal oprette regulerende myndigheder. Disse myndigheder er i flere medlemsstater veletablerede organer med omfattende beføjelser og ressourcer, der giver dem mulighed for at regulere markedet på ordentlig vis. I andre er de først blevet oprettet for nylig, og deres beføjelser er svagere eller spredt over forskellige organer. Denne mangel på ensartethed fremgår af omfattende landeundersøgelser, som Kommissionen har udført, og som også viser, at den regulerende myndighed i mange tilfælde er svagt stillet.

Erfaringerne fra medlemsstater, hvis markeder har været åbne i flere år, og fra andre offentlige forsyningssektorer, som er åbne for konkurrence, viser tydeligt, at stærke regulerende myndigheder er nødvendige for, at markedet kan fungere fornuftigt, især når der er tale om brug af netinfrastruktur.

Derfor sigter det foreliggende forslag mod at styrke de regulerende myndigheders beføjelser. For det første får de et klart mandat til i tæt samspil med Kommissionen og Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder at samarbejde på europæisk plan om at tilvejebringe sikre og miljømæssigt bæredygtige indre markeder for elektricitet og gas i EU, hvor konkurrencen kan udfolde sig, og om at åbne markedet effektivt for alle forbrugere og leverandører.

For at andet foreslås det, at deres beføjelser til at regulere markedet udvides, navnlig på følgende områder:

- overvågning af, om transmissions- og distributionssystemoperatører følger reglerne for tredjepartsadgang, forpligtelserne til adskillelse, mekanismerne for balancering og reglerne for håndtering af situationer med overbelastning af nettet og forvaltning af sammenkoblinger
- undersøgelse af transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner og bedømmelse, i myndighedens årsberetning, af, i hvilket omfang transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner stemmer overens med den tiårige europæiske netudviklingsplan; overvågning af nettets sikkerhed og pålidelighed og granskning af reglerne for netsikkerhed og -pålidelighed
- overvågning af forpligtelserne til gennemsigtighed
- overvågning af graden af markedsåbning og konkurrence samt fremme af effektiv konkurrence i samarbejde med konkurrencemyndighederne og
- sikring af, at forbrugerbeskyttelsesreglerne fungerer effektivt.

Elektricitet og gas er grundlæggende forskellige fra andre varer i handlen, fordi de er netbaserede produkter, som det er umuligt eller meget dyrt at oplagre. Det gør dem følsomme for markedsmisbrug, og derfor må myndighedstilsynet med virksomheder inden for el- og gasmarkedet intensiveres. De regulerende myndigheder må have adgang til oplysninger om selskabernes driftsbeslutninger. Det foreslås, at selskaberne får pligt til at opbevare data om deres driftsbeslutninger i fem år og lade de nationale regulerende myndigheder, de nationale konkurrencemyndigheder og Kommissionen få indsigt i dem, så disse myndigheder kan føre

effektiv kontrol, når der fremsættes påstande om markedsmissbrug. Det vil begrænse markedsmissbruget omfang, øge tilliden til markedet og dermed stimulere handel og konkurrence.

Nogle typer af handlende (f.eks. banker) er allerede underlagt sådanne forpligtelser i henhold til direktivet om markeder for finansielle instrumenter, og de bør ikke være underlagt dobbelte forpligtelser. Journalføringspligten bør derfor ikke indskrænke, men være forenelig med gældende fællesskabslovgivning om finansmarkeder. Energimyndighederne og finansmarkedsmyndighederne bør samarbejde, så de kan bistå hinanden med at få overblik over de pågældende markeder. Inden Kommissionen vedtager retningslinjer for journalføringskravene, vil der tilgå Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) en opfordring til at samarbejde og rådgive Kommissionen om, hvad sådanne retningslinjer bør indeholde.

For at give de regulerende myndigheder mulighed for at varetage deres opgaver, vil de få beføjelser til at foretage efterforskning, til at udbede sig alle nødvendige oplysninger og til at pålægge afskrækkende sanktioner. De skal også i fuldt omfang tage hensyn til målene for energieffektivitet, når de udfører deres markedsregulerende opgaver.

2.2. Markedet får tillid til påviseligt uafhængige regulerende myndigheder

De regulerende myndigheders uafhængighed er et nøgleprincip i god regeringsførelse og en grundlæggende forudsætning for markedets tillid. Den nugældende lovgivning foreskriver, at de regulerende myndigheder skal være helt uafhængige af gas- og elektricitetsindustriens interesser. Men den fortæller ikke noget om, hvordan det kan sikres, at denne uafhængighed kan eftervises, og den garanterer ikke uafhængighed af kortsigtede politiske interesser.

Derfor er det en hovedopgave at styrke de nationale energimyndigheders uafhængighed, sådan som det understreges i konklusionerne fra Det Europæiske Råds forårsmøde i 2007 og i Europa-Parlamentets udtalelse.

Det foreslås, at den regulerende myndighed skal være en selskabsretligt særskilt enhed og funktionelt uafhængig af enhver anden offentlig eller privat enhed, og at dets personale og alle medlemmer af dets besluttende organ skal handle uafhængigt af alle markedsinteresser og hverken søge eller modtage instrukser fra nogen regering eller anden offentlig eller privat organisation. Med dette for øje foreslås det, at de regulerende myndigheder skal have status som juridiske personer, budgetmæssig autonomi, passende menneskelige og økonomiske ressourcer og en uafhængig ledelse.

3. ET UAFHÆNGIGT ORGAN, HVOR DE NATIONALE REGULEREDE MYNDIGHEDER KAN SAMARBEJDE OG TRÆFFE AFGØRELSER: AGENTURET FOR SAMARBEJDE MELLE M ENERGIMYNDIGHEDER

3.1. De positive erfaringer med ERGEG bør føre til, at der oprettes en formel samarbejdsstruktur

Selvom der er sket en kraftig udvikling af det indre energimarked, mangler der stadig en mulighed for at regulere spørgsmål af grænseoverskridende karakter. For at tage fat på dette spørgsmål har Kommissionen taget initiativ til selvregulerende organer som Firenze-

forummet (elektricitet) og Madrid-forummet (gas). I disse fora samles de berørte parter om at styrke samarbejdet.

Dertil kommer, at Kommissionen i 2003 nedsatte en uafhængig rådgivende gruppe for elektricitet og gas under betegnelsen "Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas (ERGEG)" for at fremme rådslagning, samordning og samarbejde mellem de regulerende myndigheder i medlemsstaterne og mellem disse myndigheder og Kommissionen med det formål at konsolidere det indre marked for elektricitet og naturgas. ERGEG er sammensat af repræsentanter for de nationale regulerende myndigheder.

Gruppen har i de senere år ydet særdeles positive bidrag til udviklingen af det indre marked for gas og elektricitet ved at udstede ikke-bindende retningslinier og rette henstillinger og udtalelser til Kommissionen. Oprettelsen af de selv-regulerende organer og ERGEG har dog ikke ført til det virkelige fremskridt hen imod opstillingen af fælles standarder og fremgangsmåder, som er nødvendigt for at virkeliggøre handel på tværs af grænserne og udvikling af i første omgang regionale markeder og i sidste ende et europæisk energimarked.

Energisektoren er med tiden blevet mere kompleks og omfatter i højere grad forskellige økonomiske interesser. Den nuværende fremgangsmåde inden for ERGEG, hvor enighed i praksis normalt kræver tilslutning fra 27 regulerende myndigheder og mere end 30 transmissionssystemoperatører, giver ikke tilfredsstillende resultater. Det har mundet ud i en række ikke-bindende regler og i bestræbelser på at nå til enighed om fælles fremgangsmåder gennem "gradvis konvergens", men ikke ført til de nu nødvendige virkelige afgørelser af vanskelige spørgsmål.

De tekniske forskrifter, som elselskaber i øjeblikket må arbejde efter, "grid-codes", er meget forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og ofte ikke engang ens inden for samme medlemsstat. Disse regler er nødt til at nærme sig hinanden for til sidst at blive harmoniseret, hvis vi skal integrere energimarkederne i EU.

Kommissionen har vurderet forskellige muligheder for, hvordan de nødvendige opgaver kan tilrettelægges, herunder om Kommissionen ville være i stand til at løse dem selv. Harmonisering af sådanne forhold er lige så lidt som fremskridt med opbygningen af ny infrastruktur en opgave, der hører hjemme inden for Kommissionens typiske virkefelt. Kommissionen har faktisk aldrig varetaget en sådan opgave. Den kræver samarbejde mellem de 27 nationale regulerende myndigheders sagkyndige specialister, for det er dem, der skal nå til enighed om at ændre deres nationale netforskrifter ("grid-codes"). I praksis er det kun et organ, der udgår fra de nationale regulerende myndigheder, som kan mobilisere alle de nødvendige ressourcer hos de nationale myndigheder, der er afgørende for succes på disse områder. Agenturet kan via sit repræsentantskab - hvor de nationale myndigheder er repræsenteret - trække på disse myndigheders personale. Det er Kommissionen ikke i stand til.

Kommissionen har konkluderet, at de opgaver, der må løses, bedst kan varetages af en særlig enhed, som er uafhængig af og ligger uden for Kommissionen. Både Det Europæiske Råd, på mødet i foråret 2007, og Europa-Parlamentet, i den senere tids beslutninger, har tilsluttet sig denne konklusion².

---

² Det Europæiske Råd tilslutte sig i sine konklusioner ideen om at oprette et uafhængigt organ, hvor nationale regulerende myndigheder skal samarbejde og træffe afgørelse om vigtige

Det blev derfor overvejet at skabe et stærkere netværk af nationale energimyndigheder. Netværket af konkurrencemyndigheder, som blev oprettet i 2004 i medfør af Rådets forordning (EF) nr. 1/2003, kunne være en model. Men det ville gøre det nødvendigt at give Kommissionen selvstændige beføjelser i energisektoren (sådanne beføjelser findes i øjeblikket kun på konkurrencereglernes område). De nationale reguleringsmyndigheders beføjelser burde under alle omstændigheder styrkes og harmoniseres.

Desuden kunne det europæiske system af centralbanker være et forbillede, men det er der ikke grundlag for i traktaten. Den model ville simpelthen kræve en traktatændring.

Kommissionen kom derfor til den konklusion, at hvis der skulle oprettes et uafhængigt organ, der kunne stille forslag til Kommissionen om grundlæggende afgørelser og selv træffe reguleringsafgørelser med bindende virkning for tredjeparter om tekniske detailspørgsmål, der uddeles til det, så ville den eneste løsning være at oprette et agentur.

I forslaget er agenturets hovedopgaver et supplement på europæisk plan til de reguleringsopgaver, der varetages af de nationale myndigheder. Agenturet skulle udgøre en samarbejdsramme for de nationale reguleringsmyndigheder, give mulighed for myndighedstilsyn med samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører og for at træffe enkeltafgørelser om infrastruktur, der berører mere end en medlemsstats territorium. Denne analyse følger de principper, Kommissionen har opstillet i udkastet til interinstitutionel aftale om rammer for europæiske reguleringsorganer³, særlig hvad angår beføjelsen til at træffe enkeltafgørelser, der er juridisk bindende for tredjeparter.

Nedenstående forslag bygger også på "EREGG+"-forslaget, der nævnes i Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007, "En energipolitik for Europa"⁴.

3.2. Hovedopgaver for det foreslåede agentur for samarbejde mellem energimyndigheder

Agenturet skal på europæisk plan supplere de myndigheders opgaver, som de nationale myndigheder løser på nationalt plan, ved at:

- *tilvejebringe en ramme for de nationale myndigheders samarbejde.* Det foreslås at forbedre håndteringen af forhold, der går på tværs af grænserne. Agenturet skal fastlægge procedurer for samarbejde mellem nationale myndigheder, særlig hvad angår og udveksling af oplysninger og fordeling af kompetence, hvor mere end en medlemsstat er involveret. Med denne ramme er det også meningen at fremme regionalt samarbejde mellem nationale myndigheder.

---

grænseoverskridende spørgsmål, og den vedtagne Vidal Quadras-betænkning noterer, at Europa-Parlamentet "bifalder Kommissionens forslag om at forbedre samarbejdet mellem de nationale reguleringsmyndigheder på EU-plan, via en EU-enhed, for på den måde at fremme en mere europæisk tilgang til regulering i forbindelse med grænseoverskridende spørgsmål; understreger, at Kommissionen bør spille en afgørende rolle, uden at dette berører reguleringsmyndighedernes uafhængighed; mener, at reguleringsmyndighederne bør træffe afgørelser om specifikt definerede tekniske og handelsmæssige spørgsmål på et kvalificeret grundlag, i det omfang det er relevant efter høring af TSO'erne og andre relevante aktører, og at beslutningerne bør være juridisk bindende".

³ KOM(2005) 59.

⁴ EUT C [...], [...], s. [...].

- *føre myndighedstilsyn med samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører.* Agenturet vil få ansvaret for at overvåge og kontrollere aktiviteterne i det europæiske net af transmissionssystemoperatører på elområdet og det europæiske net af transmissionssystemoperatører på gasområdet. Det vil navnlig skulle medvirke til at opstille hovedopgaverne i nettenes arbejdsprogrammer, at gennemgå deres tiårige investeringsplan og at udarbejde tekniske og kommercielle regler. Gennemgangen af investeringsplanen hindrer ikke, at tekniske svigt som defineret i national ret er transmissionssystemoperatørernes ansvar. Hvad angår de tekniske og kommercielle regler, vil agenturet få beføjelse til at anmode transmissionssystemoperatørerne om at ændre deres udkast eller løse mere specifikke problemer i nærmere detaljer. Det vil også kunne henstille, at Kommissionen gør disse regler juridisk bindende, når transmissionssystemoperatørernes frivillige gennemførelse af dem viser sig utilstrækkelig eller uegnet for visse forhold. Agenturet kan henstille, at Kommissionen ændrer transmissionssystemoperatørernes udkast eller tilføjer yderligere bestemmelser. I praksis vil denne mekanisme tage form af en konstruktiv og løbende dialog mellem agenturet, transmissionssystemoperatørerne og Kommissionen. Inddragelsen af agenturet får central betydning for sikringen af, at samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører foregår på en effektiv og gennemskelig måde til gavn for det indre marked.
- *træffe afgørelse i enkeltsager.* Med henblik på løsningen af særlige problemer af grænseoverskridende betydning foreslås det, at agenturet får myndighed til at træffe afgørelse i enkeltsager, hvor der anmodes om undtagelser⁵ for infrastrukturanlæg af europæisk interesse, og til at afgøre, hvilket reguleringssystem der skal anvendes på infrastruktur, som berører mere end én medlemsstats territorium. Agenturet skulle derudover træffe specifikke afgørelser om tekniske enkeltspørgsmål, som overlades til agenturet i medfør af særlige retningslinier, der vedtages ved en udvalgsprocedure i overensstemmelse med gas- og elektricitetsdirektiverne.
- *varetage almindelige rådgivningsopgaver.* Agenturet skal generelt optræde som rådgiver for Kommissionen, hvad angår spørgsmålet om regulering af markedet, og kan eventuelt udstede ikke-bindende retningslinier for at skabe opmærksomhed om god praksis blandt de nationale myndigheder. I enkeltsager skulle det også have beføjelse til på baggrund af gennemførelsesbestemmelser, som Kommissionen vedtager i medfør af Fællesskabets lovgivning om gas- og elsektoren, at behandle afgørelser truffet af nationale regulerende myndigheder og forelægge en udtalelse herom for Kommissionen.

Selvom dets beføjelser ikke kan udvides til at omfatte generelle retsregler (f.eks. formel vedtagelse af bindende retningslinier), vil det nye agentur alt i alt få en afgørende rolle for udviklingen og gennemførelsen af reglerne for det europæiske gas- og elektricitetsmarked.

3.3. Styrelsen af det foreslåede agentur for samarbejde mellem energimyndigheder

Den institutionelle opbygning af agenturet for samarbejde mellem energimyndigheder og principperne for styring af det bygger i hovedsagen på de normale regler og praksis for Fællesskabets reguleringsorganer.

Der skal dog tages særligt hensyn til myndighedsfunktionens nødvendige uafhængighed. Derfor foreslås det, at der ved siden af en bestyrelse, som bliver ansvarlig for alle

---

⁵ Se artikel 22 i direktiv 2003/55/EF og artikel 7 i forordning (EF) nr. 1228/2003.

administrative og budgetmæssige anliggender, oprettes et repræsentantskab med ansvar for alle reguleringsmæssige anliggender og afgørelser. Direktøren, som bestyrelsen udnævner efter høring af repræsentantskabet, udvælges på grundlag af en liste, som indstilles af Kommissionen. Direktøren repræsenterer agenturet og har ansvaret for den daglige ledelse. Dertil kommer et klagenævn, som behandler klager over agenturets afgørelser.

3.4. Økonomiske forhold

Det foreslås, at agenturet på baggrund af de opgaver, det pålægges, får en begrænset stab på 40-50 mennesker. Denne vurdering bygger på en omfattende analyse af personalebehovet hos de nationale regulerende myndigheder og en omhyggelig analyse af, hvilket minimum af ressourcer der nødvendigt for at udføre de foreslåede opgaver, særlig under hensyntagen til de muligheder for synergi, der ligger i at udnytte de nationale regulerende myndigheders ressourcer til at bistå agenturet i dets arbejde. Forslaget til personale ligger på linie med disse myndigheders behov⁶. Som nævnt ovenfor ville personalebehovet blive langt større, hvis Kommissionen skulle forsøge at løse agenturets opgaver.

De samlede årlige udgifter til agenturet anslås til ca. 6-7 mio. EUR, heraf 5 mio. euro til personaleudgifter (idet den gennemsnitlige udgift per person sættes til udgifterne til Kommissionens personale, dvs. 0,117 mio. EUR året, hvad der inkluderer udgifter til bygninger og medfølgende administrationsudgifter), 1 mio. EUR i driftsudgifter (møder, undersøgelser, oversættelse, udgivelse og offentlighedsarbejde), mens resten går til kapitaludgifter (anskaffelse af løsøre og udgifter i den forbindelse) samt rejseudgifter.

De årlige omkostninger til agenturet dækkes af tilskud fra Fællesskabet. Agenturet får begrænsede indtægter fra gebyrer, der opkræves af tredjeparter, når agenturet træffer visse afgørelser.

3.5. Kommissionens rolle

Der er principielt tre forskellige måder at sikre Kommissionens stilling og rolle som traktatens vogter på.

For det første: Hvis agenturet træffer afgørelse, vil den kun være bindende i bestemte tekniske situationer, der udtrykkeligt er fastlagt i forordningen og direktiverne eller for enkeltsagers vedkommende i bindende retningslinier. Agenturet har ingen politisk skønsmargen uden for denne ramme.

For det andet: Hvis samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører eller afgørelser truffet af de nationale myndigheder truer konkurrencens effektivitet og markedets evne til at fungere, skal agenturet omgående underrette Kommissionen, som derpå kan træffe de nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe situationen. Kommissionen kan også vælge at handle på eget initiativ.

For det tredje: Kun Kommissionen kan træffe grundlæggende afgørelser. I disse tilfælde er agenturets opgave rent forberedende og rådgivende. Kommissionens juridiske tjeneste har omhyggeligt gransket teksten ud fra disse synspunkter for at sikre, at agenturet ikke får nogen skønsmæssige beføjelser til at træffe grundlæggende afgørelser.

---

⁶ Begrundelsen vil få vedlagt et organisationsdiagram.

Desuden bliver det Kommissionens opgave at specificere og definere agenturets rolle yderligere ved at vedtage bindende retningslinjer.

4. EFFEKTIVT SAMARBEJDE MELLEM TRANSMISSIONSSYSTEMOPERATØRERNE

4.1. Et stærkt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne er nødvendigt for integrationen af el- og gasmarkedene

Integrationen af markederne kræver også, at transmissionssystemoperatørerne (TSO'erne) samarbejder effektivt, og at der findes et klart og stabilt regelgrundlag, som også må omfatte koordinering af reglerne. Reglerne om adgang til nettet og driftsreglerne skal være forenelige, oplysninger skal udveksles effektivt mellem transmissionssystemoperatørerne, og nye investeringer i øget sammenkoblingskapacitet skal koordineres omhyggeligt. Transmissionssystemoperatørerne inden for gas og elektricitet samarbejder allerede frivilligt i eksisterende organer som European Transmission System Operators (ETSO) og Gas Transmission Europe (GTE). De samarbejder på regionalt plan om driftsmæssige spørgsmål og deltager i tekniske organer som for eksempel UCTE (Unionen for Koordinering af Transport af Elektricitet) og EASEE-gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange). Disse samarbejdsinitiativer i flere lag har ydet væsentlige bidrag til det indre marked og forbedret nettens effektivitet og sikkerhed.

Men nu er grænsen for det frivillige samarbejdes bæreevne nået, hvad der for eksempel viser sig som forstyrrelser på nettet og strømudfald, der skyldes dårlig samordning af netdriften eller manglende forbindelser i el- og gasnettene, foruden vanskeligheder, hvor det gælder om at foreslå eller blive enige om fælles tekniske standarder. Derfor foreslås det, at transmissionsnetoperatørerne får til opgave at styrke deres samarbejde på visse nøgleområder, og herunder særlig fokusere på følgende hovedproblemer:

- *Udvikling af kommercielle og tekniske "regler"*. Integrationen af el- og gasmarkedene nødvendiggør et sammenhængende sæt af tekniske og kommercielle regler. Disse regler bygger i dag på nationalt grundlag eller på henstillinger fra organisationer som UCTE eller EASEE-gas. Det giver tre typer problemer: For det første omfatter de eksisterende regler ikke alle de områder, som der er behov for at harmonisere for at få det integrerede marked til at fungere, for det andet er de nationale regler ofte ikke forenelige indbyrdes, og for det tredje er de ofte ikke juridisk bindende eller gennemtvungelige. Som eksempler på sådanne regelsæt kan nævnes UCTE's driftshåndbog for sikkerhed og pålidelighed i el-transmissionsnettene eller henstillingerne fra EASEE-gas om gaskvalitet.
- Forslaget fastholder transmissionssystemoperatørernes frivillige proces som en pragmatisk måde at udarbejde tekniske og kommercielle detaljeregler på. Sådanne regler er ofte teknisk komplicerede, og der er behov for en effektiv procedure for at ændre dem, når det er nødvendigt. Hvad forslaget tilføjer denne proces, er et stærkt myndighedstilsyn med indholdet og overvågning af overholdelsen og håndhævelsen af disse regler fra de nationale myndigheders, agenturets og/eller Kommissionens side, alt efter arten af det pågældende forslag. Kan transmissionssystemoperatørerne ikke nå til enighed om nødvendige tekniske og kommercielle regler, eller gennemfører de dem ikke, er der mulighed for at foreslå og vedtage dem ved udvalgsproceduren på forslag af Kommissionen.

- I alt opstilles der i dette forslag elleve hovedområder for samarbejde. Det årlige arbejdsprogram for det europæiske netværk af transmissionssystemoperatører (se kapitel 1.2), som udarbejdes i samråd med alle berørte parter og med det nye agentur for samarbejde mellem energimyndighederne (se kapitel 3), vil definere hovedopgaverne og uddybe nærmere, hvilke tekniske og kommercielle regler der er behov for. Samarbejdet mellem transmissionssystemoperatørerne bør også omfatte overvågning af gennemførelse af de tekniske og kommercielle regler.
- *Forsknings- og innovationsaktiviteter af fælles interesse:* TSO-samarbejdet bør lægge rammer for, hvordan de forsknings- og innovationsaktiviteter, der er nødvendige, identificeres, finansieres og forvaltes, og således drive en sund teknisk og funktionel udvikling af det europæiske el- og gasnet fremad, navnlig for at fremme forsyningssikkerheden og en effektiv udnyttelse af energien og for at gøre det muligt for kulstoffattige teknologier at trænge igennem.
- *Samordning af netdriften.* TSO-samarbejdet omfatter fælles drift af net efter de aftalte kommercielle og tekniske regler. Det omfatter også udveksling af oplysninger om netdriften og samordnet offentliggørelse af information om netadgang, for eksempel på en fælles "gennemsigtighedsplatform".
- *Investeringsplanlægning.* For at kunne stille tilstrækkelig transmissionskapacitet til rådighed til at dække efterspørgslen og integrere de nationale markeder, må netoperatørerne gennemføre samordnet og langsigtet planlægning af systemudviklingen med henblik på at planlægge netinvesteringer og overvåge udviklingen i transmissionsnettenes kapacitet. Ideen er den, at de europæiske netværk af transmissionssystemoperatører offentliggør netudviklingsplaner, der skal omfatte integreret netmodellering, scenarieudvikling og det integrerede systems smidighed og leveringskapacitet. Disse udviklingsplaner bør se tilstrækkelig langt frem (f.eks. mindst ti år) til at investeringshuller kan identificeres i god tid, ikke mindst med tanke på den grænseoverskridende kapacitet.

Især for de sidste to af disse opgaver gælder det, at regionale initiativer spiller en positiv rolle for markedsintegrationen. Samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører på europæisk plan bør da også suppleres på regionalt plan for at sikre, at der kommer virkelige praktiske fremskridt, at nettet forvaltes optimalt⁷, og at investeringerne planlægges og udføres hensigtsmæssigt. De retlige rammer bør fremme, koordinere og udvikle regionale initiativer mellem transmissionssystemoperatører og regulerende myndigheder, sådan som det foregår inden for *Regional Initiatives*, der ledes af ERGEG, og initiativer som *Pentalateral Forum* i det centrale Vesteuropa, jf. anbefalinger fra store berørte parter som Eurelectric.

4.2. En forbedret samarbejdsmechanisme

Det er vigtigt, at det anerkendes på europæisk plan, at transmissionssystemoperatørernes samarbejdsstrukturer har myndighed til at udføre ovenstående opgaver. Derfor vil Kommissionen formelt udpege europæiske netværk af transmissionssystemoperatører (på gas- og elområdet) til at løse opgaverne.

---

⁷ For eksempel er det på elektricitets området klart, at de tekniske regler for visse forhold må fastsættes for hvert synkronområde for sig.

Transmissionssystemoperatørerne må som selskaber være åbne om deres samarbejds måder. De kan bygge på eksisterende strukturer som GTE og ETSO. Men de opgaver og ansvarsområder, transmissionssystemoperatørerne pålægges, medfører et behov for en central og permanent samarbejdsstruktur, hvad angår både organisation og praktiske redskaber til planlægning og drift af nettene.

Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder vil overvåge, hvordan det europæiske net af transmissionssystemoperatører udfører de opgaver, det pålægges.

Transmissionssystemoperatørerne vil gøre inddragelse og høring af berørte parter som producenter, leverandører, kunder og distributionssystemoperatører til normal praksis straks fra starten på deres arbejde med et givet emne. Parterne vil således blive hørt om udkast til kommercielle og tekniske regler, der udarbejdes af transmissionssystemoperatørerne, og de vil kunne sende kommentarer til transmissionssystemoperatørernes årlige arbejdsprogram. Agenturet vil føre tilsyn med, at høringerne gennemføres ordentligt.

5. ET BEDRE FUNGERENDE MARKED

Det foreliggende forslag sigter også mod at forbedre de lovgivningsmæssige rammer for at lette tredjepartsadgang til centrale infrastrukturanlæg, øge markedets gennemsigtighed, fremme integrationen af markedet og forbedre adgangen til kunder i detailledet.

5.1. Undtagelsesordning

Under de nuværende regler kan større nye infrastrukturanlæg undtages fra reglerne om reguleret tredjepartsadgang for en periode, der fastsættes på forhånd. For flere infrastrukturanlæg, der er færdigopført eller under opførelse, herunder sammenkoblingslinjer for gas og elektricitet samt LNG-anlæg, er der gjort brug af denne mulighed. Den har hjulpet med til at fremme projekter, der gavner forsyningssikkerheden og konkurrencen. De hidtidige erfaringer viser dog, at både projektudviklere, regulerende myndigheder og Kommissionen kunne have gavn af en strømlinet procedure for ansøgning om og bevilling af undtagelser samt af en tydeliggørelse af visse af betingelserne. Derfor foreslår Kommissionen, at der udstikkes retningslinjer til støtte for ansøgere og myndigheder, når de skal realisere betingelserne i en undtagelse. For at sikre, at det ikke desto mindre er muligt for markedet at udnytte undtagne infrastrukturanlæg optimalt, foreslås det, at de mindstekrav til nye infrastrukturanlæg om kapacitetsallokering og om regler for håndtering af overbelastningssituationer (hvor kapaciteten viser sig begrænsende), der hidtil er blevet stillet tilfælde for tilfælde, gøres til generelle krav.

5.2. Åbenhed

Det indre el- og gasmarked lider under mangel på likviditet og gennemsigtighed, hvilket hindrer effektiv ressourceallokering, begrænser mulighederne for risikodækning og spærrer vejen for nye investorer. Der må stilles mere information til rådighed for markedet for at øge markedets tillid, likviditet og antallet af markedsdeltagere.

De nuværende åbenhedskrav fokuserer på offentliggørelse af nettets kapacitet, således at markedsdeltagerne kan se, om der er kapacitet til rådighed, og om al disponibel kapacitet udbydes på markedet. Markedsdeltagerne har dog også brug for lige adgang til de oplysninger, der er bestemmende for bevægelser i engrospriserne.

De gamle monopolselskaber, der står for størstedelen af de nuværende gas- og elektricitetsstrømme, og som ejer de fleste af aktiverne på markedet, har mere og bedre adgang til information end nye investorer. På elområdet stiller forordningen i form af vedlagte retningslinjer krav om gennemsigtighed for så vidt angår elproduktionen, men kravene er ikke vidtgående nok, og på gasområdet findes der i øjeblikket ingen krav af den art. Derfor foreslås det, at åbenhedskravene udvides til at omfatte gaslagre, prognoser for udbud og efterspørgsel, omkostninger til balancering af nettet og handel.

Det er nødvendigt, at de nationale myndigheder kontrollerer og overvåger, om disse krav efterleves korrekt og i fuldt omfang, og det kræver, at deres beføjelser styrkes.

De foreliggende forslag stiller ikke nye krav til de berørte virksomheder om gennemsigtighed på områderne derivater og finansielle instrumenter, men Kommissionen vil undersøge dette spørgsmål nærmere og sigter mod at nå frem til en konklusion hen imod midten af 2008. Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) opfordres til at arbejde sammen om den videre undersøgelse og til at afgive udtalelse om, om der bør stilles åbenhedskrav til forretningstransaktioner inden for gas- og elforsyningskontrakter og gas- og elderivater, før og/eller efter at handelen er indgået.

5.3. Adgang til oplagring

Det eksisterende direktiv om det indre gasmarked fastsætter, at når lagerfaciliteter er afgørende for forsyningen af kunderne, skal lageroperatørerne give tredjeparter adgang. Medlemsstaterne kan enten sikre adgangen til disse lagre med fastsættelse af betingelser, som den regulerende myndighed definerer, eller ved at forpligte lagersystemoperatørerne til at forhandle med kunderne om adgangsvilkår. Direktivet stiller kun principielle krav og lader medlemsstaterne have stor frihed til at udforme deres regelværk. Senere satte Madrid-forummet kød på disse principper, idet alle berørte parter enedes om frivillige retningslinjer for, hvordan lagersystemoperatører bør håndtere tredjepartsadgang (*Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators*, GGPSSO). ERGEG har imidlertid konkluderet, at gennemførelsen af disse retningslinjer er alt i alt er for ringe.

Kommissionen foreslår nu fire foranstaltninger, der skal sikre, at de gennemføres bedre:

- Principperne i retningslinjerne gøres juridisk bindende, og der åbnes mulighed for gennemførelse af retningslinjerne på detailniveau ved hjælp af udvalgsproceduren.
- Det fastsættes, at lagersystemoperatører, som er en del af forsyningsvirksomheder, udskilles selskabsretligt og funktionelt.
- De nationale regulerende myndigheders tilsynsbeføjelser over for lagrene styrkes.
- Der kræves større klarhed om, hvilke regler der gælder for lagre.

For at gøre retningslinjerne juridisk bindende udvides forordningen til også at definere, hvordan lagersystemoperatører skal tilbyde tjenester for tredjepartsadgang, og hvordan de bør allokere kapaciteten og håndtere situationer, hvor kapaciteten viser sig for begrænset (overbelastning). Den vil også fastsætte åbenhedskrav og indeholde foranstaltninger, der skal gøre det muligt for et sekundært marked for lagerkapacitet at udvikle sig. Disse regler skulle kunne sikre, at al den lagerkapacitet, der står til rådighed for tredjeparter, udbydes på

markedet uden diskrimination og på en gennemsigtig måde, og at der lægges en kraftig dæmper på kapacitetshamstring. Disse regler skal også tjene til at sikre overensstemmelse med de foreslåede minimumkrav vedrørende undtagne infrastrukturanlæg.

Kravet om selskabsretlig og funktionel udskillelse af lagersystemoperatører vil gøre adgangen til lagerkapacitet langt mere effektiv. Når leverandører har brug for lagerkapacitet, må de nu kontakte deres konkurrenter for at købe den kapacitet, de har brug for, og det gavner ikke tilliden på markedet, men er en alvorlig hindring for nye investorer. Kravet om, at lageroperatøren udskilles, vil forbedre denne situation og sætte konkurrenter og regulerende myndigheder i stand til at kontrollere, at al disponibel lagerkapacitet faktisk udbydes på markedet.

Kommissionen foreslår, at den nuværende tvetydighed omkring, hvilken andel af lagerkapaciteten der udbydes på markedet, elimineres med et krav om, at alle medlemsstater skal fastsætte kriterier for, hvornår og hvordan der skal være tredjepartsadgang til lagerkapacitet, og om at de skal offentliggøres. Den regulerende myndighed får dermed til opgave at kontrollere, om kriterierne anvendes korrekt over for alle lagre.

5.4. Adgang til LNG-terminaler

LNG får stadig større betydning for EU's gasforsyning, og masser af investeringer i LNG-terminaler er planlagt eller under iværksættelse. Derfor er der behov for gennemsigtige regler for adgang til LNG-terminaler. De regulerende myndigheder har påpeget behovet, og ERGEG har udarbejdet retningslinjer for at tilvejebringe en fælles fremgangsmåde for tredjepartsadgang til LNG-terminaler.

Selv om mange af de LNG-terminaler, der er opført, har udnyttet muligheden for fritagelse fra tredjepartsadgang og myndighedstilsyn, som direktivets artikel 22 åbner, findes der også LNG-terminaler, som reglerne om tredjepartsadgang anvendes på. Det nuværende direktiv indeholder kun et generelt krav om, at adgangen skal reguleres, og det giver medlemsstaterne mulighed for forskellige fortolkninger. Men en undtagelse i henhold til artikel 22 er desuden altid tidsbegrænset, og når undtagelsesperioden er udløbet, bliver LNG-terminalerne reguleret. Kommissionen foreslår derfor, at der indføres klarere definerede regler for tredjepartsadgang til LNG-terminalerne. For at gøre retningslinjerne juridisk bindende udvides forordningen til også at definere, hvordan LNG-terminaloperatører bør tilbyde tjenester for tredjepartsadgang, og hvordan de bør allokere kapaciteten og håndtere situationer, hvor kapaciteten vise sig for begrænset. Den vil også fastsætte åbenhedskrav og indeholde foranstaltninger, der skal gøre det muligt for et sekundært marked for terminalkapacitet at udvikle sig. Disse regler skal også tjene til at sikre overensstemmelse med de foreslåede minimumskrav vedrørende undtagne infrastrukturanlæg.

5.5. Langtidsaftaler om forsyning

Bilaterale forsyningsaftaler på *downstream*-markedet giver energiintensive industrier mulighed for at købe forsyninger til *mere forudsigelige* priser. Imidlertid er der risiko for, at sådanne aftaler afskærmer *downstream*-markedet ved at forhindre forbrugerne i at skifte leverandør og således begrænser konkurrencen. For at mindske usikkerheden på markedet vil Kommissionen i de kommende måneder udsende vejledning *i en passende form* om, hvordan langsigtede bilaterale forsyningsaftaler på *downstream*-markedet kan udformes i overensstemmelse med EF's konkurrenceret.

5.6. Rammer for en gradvis etablering af et europæisk detailmarked

Hverken på el- eller gasmarkedet er det endnu muligt at tale om et europæisk detailmarked (husstande og små virksomheder), da kunderne, hvis de overhovedet har et valg, stadig er nødt til at vælge en leverandører, der er etableret i det samme land. Etableringen af et ægte europæisk slutbrugermarked er det endelige mål for det indre marked for el og gas: Det er en nødvendig forudsætning for, at der kan opstå markeder med konkurrence, og for at opnå maksimal effektivitet. Liberaliseringen på detailmarkedet er vigtig til sikring af, at alle EU-borgere får udbytte af konkurrencen. Hvis der kun liberaliseres i forhold til store kunder, vil de europæiske husstande ende med at subsidiere erhvervslivet, og signalerne om investeringsbehov til ny produktions- og forsyningskapacitet vil blive forvredet. Fra den 1. juli 2007 er alle detailmarkeder i EU blevet åbnet op for konkurrence, men i praksis er mange forbrugere bundet til deres historiske leverandører, fordi der ikke er indført en hensigtsmæssig lovramme som forudsat. Et europæisk detailmarked kan kun udvikle sig gradvis. For at stimulere denne proces overvejer Kommissionen at oprette et forum for detailledet med baggrund i de positive erfaringer fra Firenze- og Madrid-forummerne. Dette forum skulle gøre det muligt at fokusere på særlige forhold i detailledet, og det skulle tjene som en platform, hvorfra alle berørte parter kan fremme udviklingen af et detailmarked, der omfatter hele EU. Dette forum skulle give gode råd om, hvordan medlemsstaterne og de regulerende myndigheder kan forpligtes til at fastsætte klare regler om konkurrence på detailmarkedet med det formål gradvis at harmonisere markedsreglerne, således at der kan opstå detailmarkeder på tværs af grænserne.

Velfungerende detailmarkeder kommer også til at spille en særdeles vigtig rolle for befolkningens stigende opmærksomhed på husstandenes energiforbrug og prisen på energi, eftersom alle tiltag til at reducere CO₂-udledningerne og øge energieffektiviteten kræver, at husstandene gør en indsats. Kommer der konkurrence om leveringen af energi til husstandene, vil det øge folks energibevindstthed. Den nuværende praksis, hvor forbrugerne først får den endelige regning for deres energiforbrug efter et års forløb, gavner ikke denne bevidsthed, og det sætter heller ikke leverandørerne i stand til at tilbyde tjenester i indbyrdes konkurrence, hvor der skelnes mellem husholdninger med særlige behov. Leverandørerne må derfor give flere oplysninger, så det sikres, at deres kunder informeres hyppigere om, hvad de forbruger af energi, og hvad det koster.

Det er indlysende, at det frie forbrugsvalg må ledsages af stærke garantier for forbrugernes rettigheder. Sårbare forbrugere beskyttes allerede i det nuværende direktiv, således at de kan få dækket det energibehov, der må opfyldes for at kunne føre en normal tilværelse. I nogle lande er disse regler dog ikke blevet anvendt korrekt, og for at tydeliggøre rammen foreslår Kommissionen, at der indføres bindende retningslinjer. Samtidig foreslår Kommissionen, at alle kunders rettigheder styrkes, blandt andet derved at de får ret til at skifte leverandør når som helst, og ved at forlange, at energiselskaberne afregner senest en måned efter, at en kunde har skiftet leverandør.

Endelig er Kommissionen nået til den konklusion, at de nuværende regler om selskabsretlig og funktionel udskillelse er tilstrækkelige for så vidt angår distributionssystemoperatørerne. Den foreslår derfor ikke, at reglerne om ejendomsretlig adskillelse, jf. kapitel 4, udvides til at omfatte disse operatører.

6. SAMARBEJDE OM AT STYRKE FORSYNINGSSIKKERHEDEN

6.1. Transmissionssystemoperatørerne skal overvåge forsyningssikkerheden

Det er vigtigt at sikre, at el- og gassystemerne kan dække efterspørgslen, også under spidsbelastning. For elektricitetens vedkommende er dette kun muligt, når der er produktionskapacitet nok (produktionsdækning), og når nettet er i stand til at transportere energien fra producent til slutbruger (netdækning). For gassens vedkommende skal der findes tilstrækkelig import- og lagerkapacitet.

Ifølge direktiv 2005/89/EF skal de enkelte landes regulerende myndigheder med bistand fra transmissionssystemoperatørerne udarbejde en årlig redegørelse til Kommissionen for forsyningssikkerheden på elområdet. Direktiv 2004/67/EF fastsætter, at medlemsstaterne skal afgive indberetning om forsyningssikkerhedssituationen for gas og om de regler, der skal fremme investeringer i infrastruktur. De foreslåede ændringer til forordningen (EF) nr. 1228/2003 og (EF) nr. 1775/2005 pålægger nettet af europæiske transmissionssystemoperatører at udarbejde prognoser for systemdækningen hver sommer og vinter og på langt sigt. Det er nødvendigt at have en europæisk prognose, således at der kan tages hensyn til mulighederne for at eksportere og importere elektricitet og gas under spidsbelastninger. El- og gasstrømmene på tværs af grænserne inden for det indre marked gør det nødvendigt at udarbejde prognoser på europæisk plan.

6.2. Samarbejde mellem medlemsstaterne

I EU's lovgivning er der to direktiver, der har betydning for gasforsyningssikkerheden. For det første er der direktiv 2003/55/EF, som gav medlemsstaterne generel tilsynspligt. For det andet er der Rådets direktiv 2004/67/EF, der specifikt handler om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden. Det sidste fastsætter, at der nedsættes en gaskoordinationsgruppe, og definerer en "fællesskabsmekanisme", der skal træde i funktion, når forsyningerne afbrydes.

Med disse retsakter etableres der en koordineringsplatform. De opstiller ikke kvantitative mål for forsyningssikkerheden og pålægger ingen forpligtelser med hensyn til gaslagre. Endelig indeholder de ingen ramme for regionalt samarbejde under alvorlige forsyningsafbrydelser.

Direktiv 2004/67/EF er først for nylig blevet gennemført af medlemsstaterne. Det pålægger i artikel 10 Kommissionen at afgive rapport inden den 19. maj 2008 om, hvordan det er blevet gennemført, og især om, hvor effektive dets instrumenter har vist sig at være, og det fastslår, at Kommissionen kan stille yderligere forslag om forsyningssikkerhed. I denne rapport vil Kommissionen navnlig behandle spørgsmålet om forsyningssikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med gaslagre.

Derfor indeholder de her foreliggende forslag, som udgør et første skridt, ingen ændringer af direktiv 2004/67/EF; de forholder sig i denne henseende kun en til to spørgsmål:

- *Skærpet pligt til åbenhed om omfanget af kommercielle lagre.* Hver lageroperatør forpligtes til dagligt at offentliggøre mængden af gas i sine anlæg. Denne pligt vil give væsentligt øget gensidig tillid i forbindelse med regional og bilateral bistand under alvorlige forsyningsafbrydelser.

- *Solidaritet.* Det foreslås, at medlemsstaterne samarbejder om at fremme regional og bilateral solidaritet. Meningen er, at dette samarbejde skal omfatte situationer, hvor der er stor sandsynlighed for, at der opstår alvorlige afbrydelser i gasforsyningerne med virkning for en medlemsstat. Som eksempler på denne samordning kan nævnes strømlining af nationale beredskabsforanstaltninger og udarbejdelse af praktiske anvisninger på gensidig bistand. Kommissionen vil vedtage retningslinier for samarbejde om regional solidaritet, hvis det viser sig nødvendigt.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om ændring af forordning (EF) nr. 1228/2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁸,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹⁰,

efter proceduren i traktatens artikel 251¹¹, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for el, som siden 1999 gradvist har taget form, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugerne i EU, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser, højere servicestandarder og øget forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF¹² og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling¹³ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre elmarked.
- (3) Imidlertid kan endnu ikke alle selskaberne i Fællesskabet sikres retten til at sælge el i alle medlemsstaterne på samme vilkår, dvs. uden diskrimination eller ugunstige betingelser. Navnlige kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme effektivitetsniveau.

---

⁸ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EUT C [...], [...], s. [...].

¹¹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹² EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37-56.

¹³ EUT L 176 af 15.7.2003, s.1.

- (4) Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet "En energipolitik for Europa"¹⁴ sætter fokus på, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre elmarked og skabe lige vilkår for alle elselskaber i Fællesskabet. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om udsigterne for det indre gas- og elmarked¹⁵ og Kommissionens meddelelse "Undersøgelse i henhold til artikel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 af den europæiske gas- og elsektor (Endelig rapport)"¹⁶ viste, at de gældende regler og foranstaltninger ikke skaber de fornødne rammer for, at målet om et velfungerende indre marked kan opfyldes.
- (5) Forordning (EF) nr. 1228/2003 bør tilpasses i tråd med disse meddelelser, så det indre elmarked kan blive lagt i bedre retlige rammer.
- (6) Navnlig kræves der øget samarbejde og samordning mellem transmissionssystemoperatørerne, så der gradvist kan sikres kompatibilitet mellem de tekniske og kommercielle regler for tilvejebringelse og forvaltning af effektiv adgang til transmissionsnet på tværs af grænserne, og sikres en samordnet og tilstrækkelig fremsynet planlægning og holdbar teknisk udvikling af det europæiske transmissionssystem, under behørig hensyntagen til miljøet, samt fremme af energieffektivitet og forskning og innovation, navnlig med henblik på at sikre, at vedvarende energi slår igennem på markedet, og at kulstoffattig teknologi vinder udbredelse. Transmissionssystemoperatørerne bør drive deres net i overensstemmelse med disse indbyrdes kompatible tekniske regler og kommercielle regler.
- (7) Der bør oprettes et europæisk net af transmissionssystemoperatører til sikring af, at eltransmissionsnettet forvaltes optimalt og der åbnes mulighed for elhandel og elforsyning til detailkunder på tværs af grænserne i Fællesskabet. Dets opgaver bør løses i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrenceregler, som fortsat vil være gældende for beslutninger, der træffes af det europæiske net af transmissionssystemoperatører. Dets opgaver bør være klart defineret, og dets arbejdsmetode sikre effektivitet, repræsentativitet og gennemsigtighed. Da der kan sikres hurtigere fremskridt ved en regional tilgang, bør transmissionssystemoperatørerne oprette regionale strukturer inden for rammerne af den overordnede samarbejdsstruktur og samtidig sikre, at resultaterne på regionalt plan er forenelige med de regler og investeringsplaner, der er fastlagt på fællesskabsplan. Samarbejde inden for rammerne af sådanne regionale strukturer forudsætter, at netaktiviteterne adskilles effektivt fra produktions- og forsyningsaktiviteterne, da regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatører ellers kan indebære risiko for konkurrencebegrænsende adfærd.
- (8) Alle markedsdeltagere har interesse i den indsats, som det europæiske net af transmissionssystemoperatører forventes at gøre. Høringsprocessen har derfor væsentlig betydning, og allerede bestående strukturer, der er oprettet for at fremme og strømline høringsprocessen, såsom Union for the Coordination of Transmission of Electricity (UCTE), bør spille en vigtig rolle.

---

¹⁴ KOM(2007) 1.

¹⁵ KOM(2006) 841.

¹⁶ SEK(2006) 1724.

- (9) Det fremgår af den markedsovervågning, som de nationale regulerende myndigheder og Kommissionen har foretaget i de senere år, at de nuværende gennemsigthedskrav og regler om infrastrukturadgang ikke er tilstrækkelige.
- (10) Lige adgang til information om systemets aktuelle fysiske kapacitet er en forudsætning for, at alle markedsdeltagerne kan vurdere den generelle efterspørgsels- og udbudssituation og afdække årsagerne til bevægelser i engrosprisen. Heri indgår mere nøjagtig information om elproduktion, -udbud og -efterspørgsel, netkapacitet, strømme og vedligeholdelse samt balance- og reservekapacitet.
- (11) Øget tillid til markedet forudsætter, at markedsdeltagerne kan være sikre på, at misbrug kan straffes. De kompetente myndigheder bør have mulighed for at efterforske påstande om markedsmisbrug effektivt. Derfor er det nødvendigt for de kompetente myndigheder at have adgang til data, der rummer oplysninger om selskabernes forretningsbeslutninger. På elmarkedet træffes mange relevante afgørelser af producenterne, som bør holde disse oplysninger til rådighed for de kompetente myndigheder i et nærmere bestemt tidsrum. Små producenter, der ikke har nogen reel mulighed for at forvride markedet, bør undtages fra denne pligt.
- (12) Konkurrencen om de private forbrugere forudsætter, at leverandørerne ikke bremses, når de ønsker at indtræde på nye detailmarkeder. Alle markedsparterne bør derfor have kendskab til de regler og den ansvarsfordeling, der gælder i forsyningskæden, og disse bør harmoniseres, så de kan bidrage til at forbedre integrationen af Fællesskabets marked.
- (13) Investeringer i store nye infrastrukturer bør fremmes kraftigt, samtidig med at der sikres et fuldt funktionsdygtigt indre elmarked. For at øge den positive effekt, som undtagne jævnstrømsforbindelser kan få for konkurrencen og forsyningsikkerheden, bør der ske en afprøvning af markedsinteressen i projektplanlægningsfasen og gennemføres regler om håndtering af kapacitetsbegrænsninger. Hvis jævnstrømsforbindelserne findes på mere end én medlemsstats territorium, bør Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder oprettet ved forordning (EF) nr. ...¹⁷ behandle undtagelsesansøgningen for i højere grad at tage hensyn til konsekvenserne heraf på tværs af grænserne og for at lette den administrative behandling heraf. I betragtning af den usædvanlige risikoprofil ved opførelsen af sådanne store undtagne infrastrukturprojekter er der skabt mulighed for, at forsynings- og produktionsforetagender midlertidigt kan undtages fra at anvende adskillelsesreglerne fuldt ud, når det drejer sig om sådanne projekter.
- (14) Ifølge forordning (EF) nr. 1228/2003 skal visse foranstaltninger vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommission¹⁸.
- (15) Afgørelse 1999/468/EF blev ændret ved afgørelse 2006/512/EF, som indfører en forskriftsprocedure med kontrol, der skal anvendes i forbindelse med generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i en

---

¹⁷ EUT L ...

¹⁸ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23. Ændret ved afgørelse 2006/512/EF (EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11).

basisretsakt, der er vedtaget efter proceduren i traktatens artikel 251, herunder ved at lade sådanne bestemmelser udgå eller ved at supplere med nye ikke-væsentlige bestemmelser.

- (16) I overensstemmelse med den fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen¹⁹ vedrørende afgørelse 2006/512/EF kan denne nye procedure kun anvendes på allerede ikrafttrådte retsakter vedtaget efter proceduren i traktatens artikel 251, hvis de pågældende retsakter tilpasses efter de gældende procedurer.
- (17) Hvad forordning (EF) nr. 1228/2003 angår, bør Kommissionen navnlig gives beføjelse til at udarbejde eller vedtage de fornødne retningslinjer for, at den mindstegrad af harmonisering, der behøves til at opfylde formålet med denne forordning, kan opnås. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i forordning (EF) nr. 1228/2003 og at supplere den med nye ikke-væsentlige bestemmelser, bør de vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.
- (18) Forordning (EF) nr. 1228/2003 bør derfor ændres i overensstemmelse hermed –

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

I forordning (EF) nr. 1228/2003 foretages følgende ændringer:

- (1) I artikel 1 tilføjes følgende stykke:

"Denne forordning har også til formål at fremme udviklingen af et funktionsdygtigt og gennemsigtigt grænseoverskridende detailmarked og et funktionsdygtigt og gennemsigtigt engrosmarked. Den indeholder mekanismer til harmonisering af disse regler."

- (2) I artikel 2, stk. 2 indsættes følgende definition:

h) "agenturet": Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder oprettet ved forordning (EF) nr. ....²⁰

- (3) Som artikel 2a til 2h indsættes:

"Artikel 2a

Det europæiske net af el-transmissionssystemoperatører

Alle transmissionssystemoperatører samarbejder på europæisk plan, idet de opretter et europæisk net af eltransmissionssystemoperatører for at sikre optimal forvaltning og holdbar teknisk udvikling af det europæiske eltransmissionsnet.

---

¹⁹ EUT C 255 af 21.10.2006, s. 1.

²⁰ EUT L ...

Artikel 2b

Oprettelse af det europæiske net af el-transmissionssystemoperatører

1. Transmissionssystemoperatørerne på elområdet forelægger senest den [...] Kommissionen og Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder et udkast til vedtægter for det kommende europæiske net af transmissionssystemoperatører på elområdet, en liste over dets kommende medlemmer og et udkast til dets forretningsorden, herunder proceduren for høring af andre interessenter.
2. Senest seks uger efter modtagelsen forelægger Kommissionen agenturet en udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet.
3. Kommissionen afgiver udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet senest tre måneder efter modtagelsen af agenturets udtalelse.
4. Senest tre måneder efter modtagelsen af Kommissionens udtalelse opretter transmissionssystemoperatørerne Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet og vedtager og offentliggør dets vedtægter og forretningsorden.

Artikel 2c

Opgaver for Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet

1. Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet vedtager:
  - a) tekniske regler og kommercielle regler på de i stk. 3 nævnte områder
  - b) fælles redskaber til driften af nettet og fælles forskningsplaner
  - c) en tiårig investeringsplan hvert andet år, herunder en prognose for produktionens tilstrækkelighed
  - d) et årligt arbejdsprogram
  - e) en årsberetning
  - f) årlige sommer- og vinterprognoser for produktionens tilstrækkelighed
2. Det årlige arbejdsprogram, jf. stk. 1, litra d), indeholder en liste over og beskrivelse af de tekniske og kommercielle regler og en plan for fælles netdrift og for forsknings- og udviklingsindsatsen, som skal udarbejdes i det pågældende år, samt en vejledende tidsplan.
3. De detaljerede tekniske og kommercielle regler dækker følgende områder i overensstemmelse med den prioritering, der er fastsat i arbejdsprogrammet:
  - a) regler om sikkerhed og pålidelighed

- b) regler om nettilslutning og netadgang
  - c) regler om dataudveksling og afregning
  - d) regler om interoperabilitet
  - e) driftsprocedurer i beredskabssituationer
  - f) regler om kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger
  - g) regler om handel
  - h) regler om gennemsigtighed
  - i) regler om balancering, herunder regler om reservestrøm
  - j) regler om harmoniserede transporttarifstrukturer, herunder regler om lokalitetsbestemte prissignaler og indbyrdes TSO-kompensation.
  - k) energieffektivitet i forbindelse med elnet
4. Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet overvåger gennemførelsen af de tekniske og kommercielle regler og redegør for resultaterne af overvågningen i årsberetningen, jf. stk. 1, litra e).
5. Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet offentliggør en fællesskabsdækkende tiårig netinvesteringsplan hvert andet år. Denne investeringsplan omfatter modellering af det integrerede net, udvikling af scenarier, en rapport om produktionstilstrækkelighed og en vurdering af systemets elasticitet. Investeringsplanen bygger navnlig på nationale investeringsplaner og på retningslinjerne for de transeuropæiske net på energiområdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentet og Rådets beslutning 1364/2006/EF²¹. I investeringsplanen gøres der rede for investeringsmangler, navnlig hvad den grænseoverskridende kapacitet angår.
6. Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet rådgiver på Kommissionens anmodning denne om vedtagelsen af nye eller ændrede retningslinjer som fastlagt i artikel 8.

Artikel 2d

Agenturets overvågningsopgaver

1. Agenturet overvåger, hvordan Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet varetager sine opgaver, jf. artikel 2c, stk. 1.

---

²¹ EUT L 262 af 22.9.2006, s. 1.

2. Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet forelægger agenturet udkastet til tekniske og kommercielle regler, udkastet til den tiårige investeringsplan og udkastet til det årlige arbejdsprogram, herunder oplysninger om høringsprocessen.

Agenturet kan afgive udtalelse til Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet inden for tre måneder.

Agenturet forelægger Kommissionen en behørigt begrundet udtalelse, hvis det skønner, at udkastet til det årlige arbejdsprogram eller udkastet til den tiårige investeringsplan ikke sikrer ikke-diskrimination, reel konkurrence og et velfungerende marked.

Artikel 2e

Opstilling og evaluering af tekniske og kommercielle regler

1. Efter høring af agenturet kan Kommissionen opfordre Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet til inden for en rimelig frist at udarbejde regler på de i artikel 2c, stk. 3, nævnte områder, hvis den skønner, at sådanne regler er nødvendige for, at markedet kan fungere effektivt.
2. Agenturet forelægger Kommissionen en behørigt begrundet udtalelse, hvis det skønner:
  - a) at en teknisk eller kommerciel regel, som Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet har vedtaget på de i stk. 3 nævnte områder, ikke sikrer ikke-diskrimination, reel konkurrence og et velfungerende marked
  - b) at Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet ikke inden for en rimelig frist har vedtaget en teknisk eller kommerciel regel på de i artikel 2c, stk. 3, nævnte områder
  - c) at transmissionssystemoperatørerne ikke gennemfører en teknisk eller kommerciel regel, som Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet har vedtaget på de i artikel 2c, stk. 3, nævnte områder.
3. Kommissionen kan på eget initiativ eller efter henstilling fra agenturet vedtage retningslinjer på de i artikel 2c, stk. 3, nævnte områder, hvis den skønner:
  - a) at en teknisk eller kommerciel regel, som Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet har vedtaget på de i stk. 3 nævnte områder, ikke sikrer ikke-diskrimination, reel konkurrence og et velfungerende marked,
  - b) at Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet ikke inden for en rimelig frist har vedtaget en teknisk eller kommerciel regel på de i artikel 2c, stk. 3, nævnte områder,

- c) at transmissionssystemoperatørerne ikke gennemfører en teknisk eller kommerciel regel, som Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet har vedtaget på de i artikel 2c, stk. 3, nævnte områder.

Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 13, stk. 2.

4. Stk. 3 berører ikke Kommissionens ret til at vedtage og ændre retningslinjer som fastlagt i artikel 8.

Artikel 2f

Høringer

1. Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet foretager som led i sine opgaver omfattende høringer af alle de relevante markedsdeltagere på et tidligt stadium og på en åben og gennemsigtig måde, navnlig ved udarbejdelsen af de tekniske og kommercielle regler og det årlige arbejdsprogram, jf. artikel 2c, stk. 1 og 3. Høringen inddrager alle forsynings- og produktionsselskaber, kunder, systembrugere og distributionssystemoperatører, herunder også relevante (branche)sammenslutninger, tekniske organer og interessentforeninger.
2. Alle dokumenter og mødereferater, der vedrører emnerne i stk. 1, offentliggøres.
3. Inden Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet vedtager det årlige arbejdsprogram og de tekniske og kommercielle regler nævnt i artikel 2c, stk. 1 og 2, gør det rede for de kommentarer, det har modtaget under høringen, og for, hvordan det har taget hensyn hertil. Har det ikke taget hensyn til sådanne kommentarer, skal det begrundes.

Artikel 2g

Omkostninger

Omkostningerne ved aktiviteterne i Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet, jf. artikel 2a til 2h, bæres af transmissionssystemoperatørerne og medtages i tariffberegningen.

Artikel 2h

Regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne

1. Transmissionssystemoperatørerne etablerer et regionalt samarbejde inden for rammerne af Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet for at bidrage til gennemførelsen af opgaverne i artikel 2c, stk. 1. Blandt andet offentliggør de en regional investeringsplan hvert andet år og kan træffe investeringsbeslutninger på grundlag af denne regionale investeringsplan.

Den regionale investeringsplan må ikke være i strid med den tiårige investeringsplan nævnt i artikel 2c, stk. 1, litra c).

2. Transmissionssystemoperatørerne fremmer driftsordninger, der er med til at sikre den bedst mulige forvaltning af nettet, og fremmer udviklingen af energibørser, fordelingen af grænseoverskridende kapacitet gennem implicite auktioner og integreringen af mekanismerne for balancering og reservestrøm.
3. Kommissionen kan fastlægge det geografiske område, som den enkelte regionale samarbejdsstruktur dækker. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 13, stk. 2.

Kommissionen kan høre Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører på Elområdet og agenturet om dette spørgsmål."

(4) Artikel 5 ændres således:

(a) Titlen affattes således: "Formidling af oplysninger"

(b) Som stk. 4, 5 og 6 tilføjes:

"4. Transmissionssystemoperatørerne offentliggør relevante data om den forventede og faktiske efterspørgsel, om disponibiliteten og den faktiske anvendelse af produktionsanlæg og systembelastende anlæg, om disponibiliteten og anvendelsen af nettet og samkøringslinjerne og om balancestrøm og reservekapacitet.

5. De berørte markedsdeltagere giver transmissionssystemoperatørerne de relevante data.

6. Produktionselskaber, som ejer eller driver produktionsanlæg, hvoraf ét har en installeret kapacitet på mindst 250 MW, holder i fem år alle de timedata for hvert anlæg, der behøves til at kontrollere alle operationelle fordelingsbeslutninger og tilbudsadfærden på elbørser, auktioner for samkøringskapacitet, reservemarkeder og OTC-markeder, til rådighed for den nationale regulerende myndighed, den nationale konkurrencemyndighed og Kommissionen. De data pr. anlæg og pr. time, der skal opbevares, omfatter bl.a. data om ledig produktionskapacitet og afsatte reserver, herunder fordelingen af de pågældende afsatte reserver pr. anlæg, på tidspunktet for tilbudsgivningen og produktionen."

(5) Artikel 6, stk. 6, affattes således:

"6. Indtægter fra tildeling af samkøringslinjer benyttes til følgende formål i følgende prioriteringsrækkefølge:

(a) sikring af, at den tildelte kapacitet står til rådighed

(b) netinvesteringer, der bevarer eller forøger samkøringslinjernes kapacitet

Hvis indtægterne ikke kan benyttes til formålene i stk. 1, litra a) eller b), indsættes de på en separat konto, indtil de kan benyttes til disse formål. Drejer det sig om en uafhængig systemoperatør, opbevares indtægter, der måtte restere efter anvendelsen

af litra a) og b), af den uafhængige systemoperatør på en separat konto, indtil de kan benyttes til formålene i stk. 1, litra a) og b)."

(6) Artikel 7 affattes således:

"Artikel 7

Nye samkøringslinjer

1. Nye jævnstrømsforbindelser mellem medlemsstater kan på anmodning undtages midlertidigt fra bestemmelserne i artikel 6, stk. 6, i denne forordning og artikel 8, artikel 20 og artikel 23, stk. 2, 3 og 4, i direktiv 2003/54/EF på følgende betingelser:
  - (a) investeringen skal øge konkurrencen i elektricitetsforsyningen
  - (b) risikoen ved investeringen er så stor, at investeringen ikke ville finde sted, medmindre en undtagelse blev indrømmet
  - (c) samkøringslinjen skal være ejet af en fysisk eller juridisk person, der i det mindste hvad angår retlig form er adskilt fra de systemoperatører, i hvis systemer denne samkøringslinje vil blive opbygget
  - (d) der opkræves afgifter af brugerne af denne samkøringslinje
  - (e) siden den delvise åbning af markedet som omhandlet i artikel 19 i direktiv 96/92/EF er ingen del af kapital- eller driftsomkostningerne ved samkøringslinjen blevet dækket ind af de afgifter, der er modtaget for brug af de transmissions- og distributionssystemer, som samkøringslinjen forbinder
  - (f) undtagelsen må ikke skade konkurrencen eller det indre elektricitetsmarkeds effektive funktion eller den effektive funktion af det reguleringssystem, som samkøringslinjen er forbundet med.
2. Stk. 1 kan i undtagelsestilfælde også finde anvendelse på vekselstrømsforbindelser, forudsat at omkostningerne og risiciene ved den pågældende investering er særligt høje sammenlignet med de omkostninger og risici, som normalt forekommer, når to nabolandes nationale transmissionssystemer forbindes af en samkøringslinje for vekselstrøm.
3. Stk. 1 finder også anvendelse i forbindelse med markante kapacitetsforøgelser i eksisterende samkøringslinjer.
4. a) Agenturet kan fra sag til sag træffe beslutning om de undtagelser, der er omhandlet i stk. 1, 2 og 3. En undtagelse kan helt eller delvis omfatte den nye eller den markant forøgede eksisterende samkøringslinjes kapacitet.

Når der træffes beslutning om at indrømme en undtagelse, skal der fra sag til sag tages stilling til, om det er nødvendigt at fastsætte betingelser for undtagelsens varighed og for ikke-diskriminerende adgang til samkøringslinjen. Når der træffes beslutning om disse betingelser, skal der navnlig tages hensyn til den ekstrakapacitet,

der skal opbygges, eller ændringen af den eksisterende kapacitet, projektets tidshorisont og nationale forhold.

Agenturet træffer afgørelse om reglerne og mekanismerne for kapacitetsforvaltning og -fordeling, inden den indrømmer en undtagelse. Agenturet stiller krav om, at reglerne om håndtering af kapacitetsbegrænsning omfatter pligt til at udbyde ubrugt kapacitet på markedet, og, at brugerne af infrastrukturen har ret til at afsætte deres aftalte kapacitet på det sekundære marked. Ved vurderingen af kriterierne i stk. 1, litra a), b) og f), tager agenturet hensyn til resultaterne af denne kapacitetsfordelingsprocedure.

Beslutningen om undtagelsen, herunder også eventuelle betingelser nævnt i andet afsnit, begrundes behørigt og offentliggøres. Agenturet rådfører sig med de berørte regulerende myndigheder.

5. Agenturet tilsender Kommissionen en kopi af alle anmodninger om undtagelse straks efter modtagelsen. Agenturet giver straks Kommissionen meddelelse om beslutningen om undtagelsen sammen med alle andre relevante oplysninger vedrørende beslutningen. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i sammenfattet form, således at den kan træffe en velbegrundet afgørelse. Oplysningerne skal navnlig omfatte:

- a) en detaljeret begrundelse for, at agenturet har indrømmet undtagelsen, herunder de finansielle oplysninger, der begrundet behovet for undtagelsen

- b) den analyse, der er foretaget af konkurrencevirkningen og det indre elmarkeds effektive funktion som følge af indrømmelsen af undtagelsen

- c) en begrundelse for det tidsrum og den andel af den pågældende samkøringslinjes samlede kapacitet, som undtagelsen er indrømmet for

- d) resultatet af samrådet med de berørte regulerende myndigheder.

6. Inden for to måneder efter modtagelsen af en meddelelse kan Kommissionen træffe afgørelse om, at agenturet skal ændre eller annullere sin afgørelse om at indrømme en undtagelse. Denne frist løber fra dagen efter modtagelsen af meddelelsen. De to måneder kan forlænges med yderligere to måneder, hvis Kommissionen ønsker yderligere oplysninger. Denne frist løber fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige yderligere oplysninger. De to måneder kan også forlænges med samtykke fra både Kommissionen og agenturet. Afgives de ønskede oplysninger ikke inden for den i anmodningen anførte frist, anses meddelelsen for at være trukket tilbage, medmindre fristen, inden dens udløb, er blevet forlænget med samtykke fra både Kommissionen og agenturet, eller medmindre agenturet i en behørigt begrundet erklæring har meddelt Kommissionen, at det anser meddelelsen for at være fuldstændig.

Agenturet efterkommer inden fire uger Kommissionens beslutning om at ændre eller annullere beslutningen om indrømmelse af en undtagelse og underretter Kommissionen herom.

Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

Kommissionens godkendelse af en beslutning om undtagelse mister sin virkning efter to år, hvis etableringen af samkøringslinjen endnu ikke er påbegyndt, og efter fem år, hvis samkøringslinjen endnu ikke er taget i brug.

7. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for anvendelsen af betingelserne i stk. 1 og for fastlæggelsen af proceduren for anvendelse af stk. 4 og 5. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 13, stk. 2."
- (7) Som artikel 7a indsættes:

"Artikel 7a

Detailmarkeder

For at fremme udviklingen af velfungerende og gennemsigtige grænseoverskridende detailmarkeder på regionalt plan og fællesskabsplan sørger medlemsstaterne for, at transmissionssystemoperatørernes, distributionssystemoperatørernes, forsyningsselskabernes og kundernes og om nødvendigt andre markedsdeltageres opgaver og forpligtelser fastlægges for så vidt angår aftalebemmelser, forpligtelser over for kunderne, regler om dataudveksling og afregning, ejendomsretten til data og ansvaret for forbrugsmåling.

Disse regler, der offentliggøres, udformes med henblik på at harmonisere adgangen til kunder på tværs af grænserne og granskes af de regulerende myndigheder."

- (8) Artikel 8 affattes således:

"Artikel 8

Retningslinjer

1. Hvor det er relevant, skal retningslinjerne vedrørende ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne, i overensstemmelse med principperne i artikel 3 og 4, præcisere:
- a) de nærmere enkeltheder vedrørende bestemmelsen af, hvilke transmissionssystemoperatører der skal betale kompensation for grænseoverskridende strømme, herunder fordeling mellem operatørerne i de nationale transmissionssystemer, hvorfra de grænseoverskridende strømme stammer, og de systemer, hvor disse strømme ender, jf. artikel 3, stk. 2
  - b) de nærmere enkeltheder i den betalingsprocedure, der skal følges, herunder fastsættelse af det første tidsrum, der skal betales kompensation for, jf. artikel 3, stk. 3, andet afsnit
  - c) de nærmere enkeltheder i metoderne til bestemmelse af de husede grænseoverskridende strømme, for hvilke der skal betales kompensation i henhold til artikel 3, såvel med hensyn til mængde som type af strømme og

angivelse af omfanget af sådanne strømme, der kommer fra og/eller ender i de enkelte medlemsstaters transmissionssystemer, jf. artikel 3, stk. 5

- d) de nærmere enkeltheder i den metode, hvorefter omkostningerne og indtægterne ved at huse grænseoverskridende strømme skal bestemmes, jf. artikel 3, stk. 6
- e) de nærmere enkeltheder for behandling i forbindelse med den indbyrdes TSO-kompensationsordning for elektricitetsstrømme, der kommer fra eller ender i lande uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS)
- f) principperne for deltagelse af nationale systemer, der er sammenkoblet ved hjælp af jævnstrømsforbindelser, jf. artikel 3.

2. Retningslinjerne kan også fastlægge passende regler, der fører til en gradvis harmonisering af de tilgrundliggende principper for fastsættelsen af afgifterne for producenter og forbrugere (belastning) efter de nationale tarifordninger, herunder hensyntagen til den indbyrdes TSO-kompensationsordning i de nationale netafgifter og udsendelse af passende og effektive lokaliseringfremmende signaler, i overensstemmelse med principperne i artikel 4.

Retningslinjerne skal indeholde bestemmelser om passende og effektive harmoniserede lokaliseringfremmende signaler på europæisk plan.

En eventuel harmonisering i den forbindelse er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan anvende mekanismer for at sikre, at de afgifter for netadgang, der afkræves af forbrugerne (belastning), er sammenlignelige i hele deres område.

3. Hvor det er relevant, skal retningslinjer, der bevirker det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, også præcisere:
- a) de nærmere enkeltheder vedrørende formidling af oplysninger, i overensstemmelse med principperne i artikel 5
  - b) de nærmere enkeltheder vedrørende detailmarkedsspørgsmål omhandlet i artikel 7a
  - c) de nærmere enkeltheder vedrørende tilslutningsreglerne om forholdet mellem transmissionssystemoperatørerne og de tilsluttede kunder
  - d) de nærmere enkeltheder vedrørende interoperabilitet
  - e) de nærmere enkeltheder vedrørende elhandel
  - f) de nærmere enkeltheder vedrørende reglerne om balancering og reservestrøm, der tager sigte på yderligere integrering af balance- og reservestrømmerne
  - g) de nærmere enkeltheder vedrørende regler om investeringsincitament, herunder lokaliseringfremmende signaler
  - h) de nærmere enkeltheder vedrørende de i artikel 2c, stk. 3, nævnte forhold.

4. Retningslinjerne for administration og fordeling af ledig overførselskapacitet på samkøringslinjerne mellem nationale systemer er anført i bilaget.
5. Kommissionen kan vedtage eller ændre retningslinjerne i stk. 1 til 3. Den ændrer retningslinjerne nævnt i stk. 4 i overensstemmelse med principperne i artikel 5 og 6, navnlig for at indføre detaljerede retningslinjer for alle de metoder til kapacitetsfordeling, der anvendes i praksis, og for at sikre, at mekanismerne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger udvikler sig på en måde, som er forenelig med det indre markeds mål. Disse retningslinjer kan indeholde fælles regler for den minimale sikkerhed og for de standarder for nettenes brug og drift, der er omhandlet i artikel 5, stk. 2.

Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved bl.a. at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 13, stk. 2."

Når Kommissionen vedtager eller ændrer retningslinjer, skal den sikre sig, at de bevirker det minimum af harmonisering, der kræves for at nå forordningens mål, og at de ikke rækker videre, end hvad der er nødvendigt med henblik herpå.

Når Kommissionen vedtager eller ændrer retningslinjer, angiver den, hvilke foranstaltninger den har truffet med hensyn til at sikre overensstemmelse mellem reglerne i tredjelande, der er en del af det europæiske elektricitetssystem, og de pågældende retningslinjer.

Når Kommissionen første gang vedtager disse retningslinjer, sikrer den sig, at de i et enkelt udkast til foranstaltninger mindst dækker de forhold, hvortil der henvises i stk. 1, litra a) og d), og i stk. 2."

- (9) Artikel 13, stk. 2, affattes således:

"2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF i overensstemmelse med samme afgørelses artikel 8."

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand